

Det talade ordet gäller

Varmt välkomna hit!

Jag är så glad över att vi alla samlas här idag. Uppgiften som ligger framför oss kommer kräva hårt arbete. Vi ska ställa om – Sverige, Europa och världen – bli fossilfria och helt koldioxidneutrala. Det är uppgiften – för planeten skull och för kommande generationers skull.

Ska Sverige även i framtiden vara ett internationellt konkurrenskraftigt land, så måste vi och våra företag ställa om – och göra det brett.

Och då behövs de bästa idéerna – politiskt, teknologiskt, industriellt och kommersiellt för att gå från fossilt till fossilfritt. Jag är säker på att många av de idéerna finns här idag.

***

Vägen till noll 2045 är lång och tuff. Den goda nyheten är att en tredjedel av sträckan redan är avklarad. Den jobbigare är att två tredjedelar ligger framför oss.

Sveriges territoriella utsläpp har minskat med över 30 procent på 30 år. Klimatavtrycket från uppvärmningen av bostäder och lokaler har i princip helt försvunnit – utsläppen har minskat med över 90 procent för att oljepannorna togs bort. Ett annat historiskt exempel är oljekrisen som ledde till den snabba svenska kärnkraftsutbyggnaden på 70- och 80-talen. Nu måste vi investera för att klara av de återstående två tredjedelarna.

I berättelsen om den gröna omställningen finns det två hjältar som sällan får det erkännande som de förtjänar: EU – och näringslivet. EU:s stora klimatpaket – Fit for 55 – visar att förändring är möjlig.

2050 ska EU blir världens första klimatneutrala kontinent. Alla EU:s 27 medlemsländer får bindande klimatmål, som alla måste leva upp till.

Under våren har Sverige som EU:s ordförandeland slutfört förhandlingarna om laddinfrastruktur i hela EU och om förbudet mot nya fossildrivna bilar från 2035. Liksom förhandlingar om mer hållbara bränslen inom sjöfarten och flyget. Nu återstår en enda akt i det ursprungliga Fit for 55. Jag hoppas – men kan inte lova – att vi når i mål under det svenska ordförandeskapet. Dagens förhandlingar i Bryssel började nu klockan 10.

Det här är banbrytande och allt fler börjar förstå det. EU kommer att sätta tak för nästan alla koldioxidutsläpp inom hela unionen och det ritar om spelplanen för all klimatpolitik. När EU bestämmer hur mycket som får släppas ut, blir det upp till marknaden att anpassa sig. Och vi vet av egen erfarenhet, att det svenska näringslivet har en unik anpassningsförmåga – om spelreglerna är tydliga, gemensamma och långsiktiga.

Det här leder till nästa hjälte: Även näringslivet har blivit en miljörorelse.

Inom ramen för Fossilfritt Sverige har 22 olika branscher under Svante Axelssons sakkunniga ledning tagit fram färdplaner för att göra Sverige till världens första fossilfria välfärdsland. Initiativen är många, liksom affärsmöjligheterna. Det såg jag även på plats i Egypten på den stora miljökonferensen COP27 i höstas.

Jag är bokstavligen talat upp vuxen med rostfritt stål, min pappa jobbade på Gränges Nyby i Torshälla utanför Eskilstuna. Nu pratar vi om fossilfritt stål. Stålproduktionen är en av de största klimatbovarna i flera länder. Och Sverige är nu nav för den fossilfria revolutionen inom järnmalmsbaserad ståltillverkning, med både privata företag och statliga initiativ. SSAB fattade härom veckan ett investeringsbeslut i en annan sörmländsk stad – Oxelösund – som kan minska Sveriges samlade CO₂-utsläpp med tre procent.

I Örnsköldsvik togs i maj det första spadtaget för Europas största anläggning för produktion av gröna elektrobränslen. Målet är grön omställning av sjöfarten, som idag sitter fast i ett beroende av diesel och tjockolja.

Och bilindustrin i Västsverige ligger i framkant. Från 2030 kommer Volvo Cars sälja enbart elbilar. Nyligen fick Volvo Lastvagnar en stororder på 1 000 elektrifierade tunga fordon – Volvos hittills största affär för ellastbilar.

Och idag, nu på morgonen, presenterades en miljardsatsning för att ställa om uppvärmningen av miljoner europeiska hem genom värmepumpsteknik.

Omvärlden ser med beundran på det som sker i Sveriges gröna omställning. Här finns malmen, skogen och de batterimineraler som krävs. I kombination med en fossilfri elmix ger det Sverige unika förutsättningar att tillhöra de ledande i klimatomställningen och exportera goda lösningar till andra.

Genom att vara offensiva och tidigt ute bygger svenska företag konkurrenskraft inför framtiden, medan de som sitter kvar i fossilberoende kommer slås ut från marknaden. Det här är grön marknadsekonomi i praktiken: tydliga mål och krav från politiken, långsiktiga spelregler och fri konkurrens i näringslivet.

Nu behöver Sverige en lite annan mentalitet. Komma bort från den gamla föreställningen att grön omställning bara innebär uppoffringar. För Sverige innebär det tvärtom stora möjligheter.

Samtidigt är klimatproblemen stora och det är bråttom att göra rätt saker. Det behövs en klimatpolitik som är ambitiös, effektiv och resultatinkriktad. Mindre prat och mer verkstad, färre politiska låsningar och mer välgrundad framtidstro.

Sverige behöver nu höja tempot. Vi tror på mer av allt: Mer solenergi, mer havsbaserad vindkraft, mer kärnkraft. Vi tar tag i tillståndsprocesserna, snabbar på elektrifieringen och fattar beslut som återställer våtmarker.

I måndags presenterade regeringen vägen framåt mot enklare och snabbare tillståndsprövningar. Det kan inte få ta dubbelt så lång tid att bygga elnät i Sverige som i Finland. Redan i höst kommer de första skarpa förslagen.

I tisdags bad vi alla partier som vill bidra till att fördubbla den svenska elproduktionen, att komma med sina konkreta förslag inför den energipolitiska propositionen. Vi har målet klart - men vi kommer lyssna på alla förslag som leder fram till den fördubblingen.

En del samhällsfrågor är ju verkligen partiskiljande. Jag har stor respekt för det, ibland tycker vi olika. Andra – som den här – borde inte behöva vara det. Det här borde vara ett nationellt intresse – för vår ekonomi, för vårt klimat och – numera – alltmer också för vår säkerhet.

Aldrig förr har vi vetat så mycket om de problem som måste lösas. Aldrig förr har vi haft lika stor enighet om vad som behöver göras – från politik och vetenskap, till näringsliv och civilsamhälle.

Sverige har klarat av stora omställningar förut. Med teknikens hjälp och den lite ingenjörsmässiga problemlösningsförmåga som är vårt signum. Det är ingen dålig grund att stå på. Låt oss visa den en gång till!

Låt mig introducera dagens moderator, Johan Kuylenstierna, Generaldirektör på forskningsrådet Formas. Tack!